

aangenomen.

Wenk

Het door de civiele kort gedingrechter in 2022 aan de Stichting opgelegde procedeerverbod in de bestuursrechtelijke beroepsprocedure werd door veel partijen in de Nederlandse bouw- en vastgoedmarkt toegejuicht. Langlopende bestuursrechtelijke bezwaar- en (hoger) beroepsprocedures over vergunningen voor nieuwe ontwikkelingen zijn een bekend probleem. Het door de civiele rechter aan de Stichting opgelegd procedeerverbod maakt daar in de Weespersluisbuurt in één keer een eind aan.

Zowel de kort gedingrechter in eerste aanleg (ECLI:NL:RBNHO:2022:3145) als het Hof (ECLI:NL:GHAMS:2023:3449) hebben in hun oordelen benadrukt dat er slechts onder uitzonderlijke omstandigheden ruimte voor zo'n verbod bestaat. Daarbij wijzen beide op art. 3:13 BW, waarin in het tweede lid is opgenomen dat een bevoegdheid onder meer kan worden misbruikt door haar uit te oefenen met geen ander doel dan een ander te schaden of met een ander doel dan waarvoor zij is verleend of in geval men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen. Het Hof benadrukt dat voor aannemen van misbruik van procesbevoegdheid in het bestuursrecht *zwaarwichtige gronden* zijn vereist, aangezien daarmee de betrokkene in feite het recht op toegang tot de rechter wordt ontnomen. Deze zwaarwichtige gronden zijn onder meer aanwezig "*indien rechten of bevoegdheden zodanig evident zijn aangewend zonder redelijk doel of voor een ander doel dan waartoe zij gegeven zijn, dat het aanwenden van die rechten of bevoegdheden blijkt geeft van kwade trouw*", aldus het Hof.

Het Hof vervolgt dat een min of meer overmatig beroep op door de overheid geboden faciliteiten in het algemeen op zichzelf geen misbruik van recht oplevert. Wel kan het aantal malen dat een bepaald recht of een bepaalde bevoegdheid wordt aangewend, in combinatie met andere omstandigheden bijdragen aan de conclusie dat misbruik van recht heeft plaatsgevonden. Mooie voorbeelden hiervan bieden de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 21 maart 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:974) en van 13 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4594.

In de 2018-uitspraak waren door dezelfde persoon in korte tijd 14 verzoeken op basis van de toenmalige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ingediend, naast - in een periode van ongeveer een jaar tijd - ongeveer 600 e-mails en tientallen sms-berichten aan ambtenaren. De Afdeling stelt op basis hiervan en de eigen verklaringen van deze persoon dat hij de gemeente wil overspoelen met informatie vast dat het hem niet is bedoeld om kennis te kunnen nemen van overheidsinformatie. Het gaat hem er louter om de gemeente te frustreren. Daarmee is volgens de Afdeling de bevoegdheid om Wob-verzoeken in te dienen evident aangewend met een ander doel, zodanig dat dit blijkt geeft van kwade trouw.

In de 2024-uitspraak ging het ook om een groot aantal informatieverzoeken, inmiddels op basis van de Wet open overheid (Woo). Binnen een jaar sinds inwerkingtreding van de Woo had de Nationale ombudsman kennelijk maar liefst 45 verzoeken van dezelfde persoon ontvangen. De ombudsman had voor de afhandeling van de vele verzoeken zelfs een extra medewerker aangetrokken. Gelet op dat gedrag had deze persoon volgens de Afdeling kennelijk niet het doel om publieke informatie te verkrijgen, maar om de afhandeling van de door hem ingediende Woo-verzoeken te bemoeilijken en zo een onevenredig beslag te leggen op de organisatie van de ombudsman. Hier was sprake van misbruik van recht.

Dat het door de kort gedingrechter in eerste instantie opgelegde verbod om bestuursrechtelijk door te procederen anderen heeft geïnspireerd, laten de kort geding uitspraken zien van rechtbank Noord-Holland van 18 maart 2024 (ECLI:NL:RBNHO:2024:2627) en de rechtbank Den Haag van 4 april 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:5738). In beide gevallen werd het procedeerverbod afgewezen.

In de zaak die speelde in het vonnis van 18 maart 2024 wilde de vergunninghouder afdwingen dat een beroepsprocedure tegen een omgevingsvergunning voor een zonnepanelenpark werd beëindigd. Volgens de vergunninghouder werd tegen beter weten in een kansloze beroepsprocedure gevoerd bij de bestuursrechter omdat geen zienswijze was ingediend, gedaagde geen belanghebbende is en de beroepsgronden niet aan het

zogenoemde bestuursrechtelijke relativiteitsvereiste voldoen. De kort gedingrechter gaat hier niet in mee en oordeelt dat het beroep niet onmiskenbaar kansloos is. Bovendien worden de belangen van vergunninghouder in dit geval niet zodanig onevenredig geschaad door het instellen van het beroep dat gedaagde deze bevoegdheid in redelijkheid niet kon uitoefenen. Daarbij wordt er in het vonnis op gewezen dat het gaat om de uitoefening van een grondrecht. Ook weegt mee dat het als een feit van algemene bekendheid moet worden verondersteld dat bestuursrechtelijke procedures kunnen worden gevoerd over vergunningen, waaraan onzekerheid over het moment waarop de desbetreffende vergunningen onherroepelijk worden inherent is.

In het vonnis 4 april 2024 ging het eveneens om de vordering van een vergunninghouder om een bij de bestuursrechter gestarte beroepsprocedure over een omgevingsvergunning te laten staken. Ook hier viste de vergunninghouder achter het net. Volgens de kort gedingrechter was geen sprake van het systematisch onrechtmatig instellen van vorderingen. Niet aannemelijk was geworden dat het ingestelde beroep is gebaseerd op feiten of stellingen waarvan gedaagde op voorhand moet begrijpen dat deze geen kans van slagen hebben. Ook was onvoldoende gebleken dat gedaagde met het ingestelde beroep iets anders beoogt dan het verkrijgen van een (nader) oordeel over de rechtmatigheid van de bouwplannen.

Deze uitspraken, maar ook de oordelen van het Hof en de Hoge Raad in de Weesperluis-casus, laten zien dat het via de civiele kort gedingrechter opleggen van een verbod om verder te procederen bij de bestuursrechter over (omgevings)vergunningen, weliswaar niet onmogelijk is, maar dat de drempel hiervoor wel heel hoog ligt.

Partij(en)

Arrest in de zaak van

1. GEM Bloemendalerpolder C.V., te Amsterdam,
2. GEM Bloemendalerpolder Beheer B.V., te Amsterdam,
3. AM B.V., te Utrecht,
4. BVW Ontwikkeling V.O.F., te Rotterdam,
5. [Eiser 5],
6. [Eiseres 6],
7. [Eiser 7],
8. [Eiseres 8],

hierna gezamenlijk: GEM c.s., adv.: mrs. D.M. de Knijff en M.S. van der Keur,

tegen

Stichting Flora & Faunabescherming, te Weesp, verweerster in cassatie, adv.: mrs. J.H.M. van Swaaij en R.J. ter Rele.

Uitspraak

Hoge Raad: